

2010-12-07

Dnr 43–2010:2569

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Hemling och Trehörningsjö skolor
i Örnsköldsviks kommun

Rektor Eric Bagger
eric.bagger@ornskoldsvik.se

Örnsköldsviks kommun
Nygatan 16
891 88 Örnsköldsvik

Tillsyn i Hemling och Trehörningsjö skolor

Förskoleklass
Grundskola 1–6

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Enligt den redovisning som skolan i Hemling sammanställt når alla elever målen för årskurs 5 i alla ämnen år 2010. Trehörningsjöskolan saknar dock en skolövergripande sammanställning av resultaten i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i alla ämnen i årskurs 5. Resultaten på de nationella ämnesproven visar att båda skolorna når goda resultat 2010. Skolan i Hemling måste dock arbeta vidare med att utveckla elevernas individuella utvecklingsplaner IUP.

Skolorna har gemensamma rutiner för arbetet med elever i behov av särskilt stöd som i vissa delar bryter mot grundskoleförordningens krav på rektorns delaktighet i arbetet. Likaså behöver skolornas åtgärdsprogram förändras så att de mål/åtgärder för eleverna som beskrivs i åtgärdsprogrammen alltid är utvärderingsbara.

Rektorn för de båda skolorna är enligt Skolinspektionens bedömning en tydlig pedagogisk ledare som utmanar och inspirerar lärarna. Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, d.v.s. följa upp, utvärdera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måloppfyllelsen. Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet behöver rektorn arbeta för att skolorna i högre grad sammanställer och analyserar elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen. Vidare behöver rektorn arbeta för att samverkan mellan lärarna och mellan verksamheterna utvecklas på skolan i Hemling.

Tillsynen visar att båda skolorna arbetar aktivt med värdegrundsfrågorna och att skolorna kartlägger elevernas arbetsmiljö genom enkäter och samtal. Kartläggningen används som en utgångspunkt i skolornas värdegrundsarbete. Samverkan mellan verksamheterna och lärarna på skolan i Trehörningsjö visar på en helhetssyn som ger en stabil grund för fortsatt utvecklingsarbete. Dock behöver båda skolorna ytterligare utöka samverkan med skolan i Björna.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Hemling och Trehörningsjö skolor identifierat följande brister.

- På skolan i Hemling uppfyller inte elevernas individuella utvecklingsplaner (IUP) förordningens krav. (7 kap 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att resultaten på skolan i Trehörningsjö regelbundet följs upp och utvärderas (Lpo 94, 2.8 Rektorns ansvar).
- Samverkan i Hemling såväl inom skolan, med hemmen som med skolan i Björna sker inte i tillräcklig omfattning (Lpo 94 2.8 Rektorns ansvar).
- Rutinerna avseende arbetet med elever i behov av särskilt stöd uppfyller inte förordningens krav. Skolornas åtgärdsprogram är inte tillräckligt tydliga för att motsvara förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Örnsköldsviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Örnsköldsviks kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Sten Svanholm

Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsvik kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Hemling och Trehörningsjö skolor den 10 november.

Varje skola får efter besöket ett beslut där bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapporering av de ansvariga inspektörerna.

Hemling och Trehörningsjö skolor granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen samt Hemling och Trehörningsjö skolor, dels den information som samlats in under besöket, då rektorn intervjuades. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Hemling och Trehörningsjö skolor

Hemling och Trehörningsjö skolor är två glesbygdsskolor som tillhör samma rektorsområde. Skolornas rektor är placerad i Björna ett par mil bort från skolorna.

Tabell 1.: Antal elever på Hemlingskolan

Hemlingskolan	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola	43

Källa: Rektorns uppgifter

Tabell 2.: Antal elever på Trehörningsjöskolan

Trehörningsjö skola	Antal elever
Förskoleklass	2
Grundskola	24

Källa: Rektorns uppgifter

Hemlingskolan ligger fem mil från Örnsköldsvik, i kommunens norra del. Skolan omfattar förskoleklass – årskurs 6. En grupp förskoleklass- årskurs 2 och en grupp årskurserna 3-6. Skolan har egna slöjd- och idrottslokaler. Skolbyggnaden inrymmer även fritids- och förskoleverksamhet. Skolbarnsomsorgens och förskolornas verksamheter beskrivs i särskilda verksamhetsrapporter

Trehörningsjö ligger i kommunens nordvästra del, cirka sju mil från Örnsköldsviks centralort. Vid Trehörningsjöskolan finns förskoleklass och årskurserna 1-6. Dessa är organiserade i två åldersintegrerade grupper, förskoleklass – årskurs 2 och årskurserna 3-6. I bottenvåningen finns Kottens förskola och fritidsverksamhet samt bibliotek. Dessutom finns en idrottssal, en trä- och metallslöjdslokal och en liten textilslöjdslokal. Skolbarnsomsorgens och förskolornas verksamheter beskrivs i särskilda verksamhetsrapporter.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn på skolan i Trehörningsjö behöver ta ett större ansvar för att säkerställa att elevernas kunskapsutveckling och resultat på grupp- och skolnivå regelbundet följs upp, dokumenteras och utvärderas i samtliga ämnen och

årskurser. På skolan finns ingen sammanställning som kan utgöra underlag för rektorns uppföljning och utvärdering.

Skolinspektionen bedömer att lärarna på skolan i Hemling måste förbättra arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner, IUP.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar.

Motivering:

Skolan i Trehörningsjö upprättar inget samlat underlag över hur eleverna uppnår målen i exempelvis årskurs 5 i alla ämnen. Skolan utarbetar dock informativa skriftliga omdömen i varje ämne för varje elev. Därmed har skolan underlag att göra en sammanställning av måluppfyllelsen i alla ämnen för att analysera resultaten och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

De IUP som Skolinspektionen har tagit del av från skolan i Hemling är kortfattade och saknar en tydlig koppling till de nationella målen. Skolans sammanfattning av vilka insatser som ska vidtas för att eleven ska utvecklas mot målen är allmänt skrivna och innehåller vaga beskrivningar om vad skolan *kan* göra- inte vad skolan *ska* göra. Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan lärarna på skolan i Hemling samt mellan skolan och hemmen behöver utvecklas. Även samverkan med Björnaskolan behöver förbättras.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 samt 2.8

Motivering:

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på de nationella målen. I rektorsintervjun framkom att samverkan mellan verksamheterna samt mellan skolan och hemmen i Hemling behöver förbättras. Enligt rektorn så är helhetstanken på eleverna i skolan i Hemling inte lika uttalad som på skolan i Trehörningsjö. Verksamhetens olika delar i Hemling fungerar enligt rektorn bra men håller inte samman till en helhet, varför samverkan inom skolan behöver utvecklas.

Även samverkan med Björnaskolan behöver utvecklas för att stödja elevernas allsidiga utveckling i ett långsiktigt perspektiv.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolornas rutiner avseende arbetet med elever i behov av särskilt stöd, som beskrivs i dokumentet Elevhälsans organisation, inte uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

I intervjun beskriver rektorn att skolornas storlek gör att han huvudsakligen har kännedom om de enskilda elevernas skolsituation samt eventuella svårigheter och därmed kunskap om vilka elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Båda skolorna har ett gemensamt dokument benämnt Elevhälsans organisation. Dokumentet visar att rektorn inte alltid följer förordningens krav på att se till att elevers eventuella behov av särskilt stöd utreds eller se till att åtgärdsprogram utarbetas. Enligt dokumentet så upprättas ett första åtgärdsprogram utan att rektorn informeras. Rektorn har därmed inte alltid kännedom om den inledande fasen i arbetet med elever som kan vara i behov av särskilda stödinsatser.

Rektorns ansvar är tydligt framskrivet i grundskoleförordningen. Det är rektorn som ska se till att elevens behov utreds och det är rektorn som ska se till att åtgärdsprogram utarbetas om utredningen visar att en elev är i behov av särskilda stödinsatser. Samtalet med rektorn visade att rektorn i de flesta fall är väl informerad om elevers behov av särskilt stöd även om rektorn inte är den som ser till att behoven utreds eller att åtgärdsprogram upprättas. Dessa båda delar är dock rektorns ansvarsområden och rutinerna måste således förändras i enlighet med detta.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av inte uppfyller förordningens krav i alla delar.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Enligt grundskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammen framgå vilka behov en elev har, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Båda skolornas åtgärdsprogram har en tydlig struktur och är enkla att överblicka. Det mesta som finns med i programmen är relevant och de delar som bör ingå finns beskrivna under olika rubriker. Skolinspektionen konstaterar dock att kvaliteten på de mål skolorna formulerat varierar. Vissa av målen är dåligt preciserade medan andra mål är beskrivna som insatser. Enligt Skolinspektionens bedömning medför vissa av målformuleringarna att det blir svårt att följa upp och utvärdera de åtgärder skolan beskrivit i åtgärdsprogrammen.